

ОБҐРУНТУВАННЯ
до проєкту постанови НКРЕКП «Про прийняття рішення за результатами
розслідування, проведеного на підставі постанови НКРЕКП
від 31 травня 2022 року № 554»

Відповідно до пункту 22¹ частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Порядку розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 23.09.2020 № 1760 (далі – Порядок), та на підставі постанови НКРЕКП від 31.05.2022 № 554 «Про початок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ», ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ», ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ», ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС», ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», АТ «ДТЕК «ДНІПРОЕНЕРГО», АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО», ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» (далі – Постанова № 554) проведено розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії у період з 01.01.2021 по 10.02.2022.

У ході розслідування досліджено та опрацьовано інформацію, отриману від ДП «ОПЕРАТОР РИНКУ», ПРАТ «НЕК «УКРЕНЕРГО» та суб'єктів розслідування, у частині, що може стосуватися порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, а також інших вимог нормативно-правових актів. За підсумками проведеного розслідування 04 жовтня 2022 року складено висновок за результатами розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ», ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ», ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ», ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС», ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», АТ «ДТЕК «ДНІПРОЕНЕРГО», АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО», ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» (далі – Висновок). Погоджений Висновок НКРЕКП надіслала суб'єктам розслідування для ознайомлення та надання заперечень (у разі їх наявності).

У ході розслідування підтверджено наявність домінуючого становища на окремому сегменті ринку електричної енергії – ринку «на добу наперед» (далі – РДН) двох суб'єктів розслідування: ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» та ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ». Частка вказаних суб'єктів у частині попиту на РДН в січні та I декаді лютого 2022 року перевищувала 70 відсотків.

Проаналізована поведінка ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» та ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» містить ознаки впливу на РДН у частині формування обсягів, впливу на ціноутворення як зі сторони попиту, так і зі сторони пропозиції, що перешкоджає іншим учасникам РДН, які купують електричну енергію на РДН, купити/продати електричну енергію за справедливою ціною, оскільки їх частка на РДН не дозволяє їм змагатися (конкурувати) з вказаними суб'єктами.

Крім цього, ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» та ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» через своє домінуюче становище на РДН могли впливати на продаж (пропозицію) електричної

енергії на РДН, через що продавці знижували ціну пропозиції, а також здійснювали переміщення не проданих на РДН на внутрішньодобовий ринок (далі – ВДР).

Також у ході розслідування виявлено, що ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» та ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ» у періоди з 24.01.2022 по 28.01.2022, з 02.02.2022 по 07.02.2022, з 09.02.2022 по 10.02.2022 подавали ідентичні заявки на купівлю електричної енергії на РДН у непікові години, тобто з однаковими обсягами та однаковою ціною. Крім цього, за результатами аналізу встановлено, що поведінка ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» та ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ» у пікові години у період з 01.02.2022 по 10.02.2022 була ідентичною (збільшення/зменшення обсягів у заявках на купівлю, одночасне суттєве зменшення ціни заявок на купівлю).

У період з 30.01.2022 по 05.02.2022 на внутрішньодобовому ринку вбачаються ознаки узгоджених дій між ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» та ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС», оскільки 99 % обсягу електричної енергії, який було продано ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС», купило ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» за ціною, яка нижча від ціни РДН на 5%, при цьому час акцепту заявок між компаніями складав менше однієї хвилини.

Дії ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» та ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС» можуть вказувати на наявність попередніх домовленостей при поданні заявок на купівлю/продаж електричної енергії на РДН та внутрішньодобовому ринку, що може містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції в частині наявності ознак антиконкурентних узгоджених дій, які визначено підпунктом 4 частини другої та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі - Закон про конкуренцію).

Крім того, під час аналізу двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, укладених ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» зі своїми контрагентами на продаж електричної енергії, виявлено умови щодо заборони реалізації електричної енергії на організованих сегментах ринку електричної енергії.

Заборона реалізації електричної енергії на організованих сегментах ринку має ознаки: неправомірності обмежень конкуренції, зловживання монопольним становищем на ринку, а також недобросовісної конкуренції згідно зі статтею 13 Цивільного кодексу України; неправомірності угод, укладених на ринку електричної енергії згідно з абзацами третім та четвертим частини першої статті 30 Господарського кодексу України; усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців, що визнається антиконкурентними узгодженими діями згідно з пунктами 2, 3 та 5 частини другої статті 6 Закону про конкуренцію.

Слід зазначити, що під час розслідування було виявлено що, ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» та ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» порушували вимоги абзацу першого пункту 10.10 розділу X Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), у редакції, яка була чинною в період з 01 січня 2021 року по 10 лютого 2022 року, в частині недотримання граничної нижньої межі обов'язкової заявки щодо продажу електричної енергії на РДН у розмірі 10 % від сумарного обсягу відпуску електричної енергії всіма одиницями відпуску такого виробника у цьому розрахунковому періоді.

Крім того, АТ «ДТЕК «ДНІПРОЕНЕРГО» та ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» порушили вимоги пункту 2.4.3 глави 2.4 розділу II Правил ринку щодо обмеження місячного обсягу продажу електричної енергії за ДД між виробниками та іншими учасниками ринку електричної енергії, що входять до складу одного вертикально

інтегрованого суб'єкта господарювання або є афілійованими між собою, яке складає 50 відсотків їх місячного обсягу продажу електричної енергії (крім договорів, укладених для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії).

Листами ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» від 21.10.2022 № 21/10-1, ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» від 21.10.2022 № 01-10/9958, ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ» від 21.10.2022 № 2110/1.2-2, ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС» від 19.10.2022 № 01.10-22, АТ «ДТЕК «ДНІПРОЕНЕРГО» від 21.10.2022 № 01/448, АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» від 21.10.2022 № 12/685, ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» від 21.10.2022 № 09/367 надіслали заперечення до Висновку (далі – Заперечення).

Під час розгляду Заперечень запропоновано погодитися із позицією АТ «ДТЕК «ДНІПРОЕНЕРГО» та ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» щодо відсутності обмеження ними доступу товару (електроенергії) на ринок через перевищення граничної межі його продажу афілійованій особі, оскільки такий продаж здійснювався на електронному аукціоні і інші учасники ринку могли прийняти в ньому участь та купити електричну енергію, а також із позицією АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» щодо недоцільності спрямування стосовно нього звернення до Антимонопольного комітету України оскільки цей суб'єкт розслідування не перевищив граничну межі продажу електричної енергії афілійованій особі, встановлену вимогами п. 2.4.3 глави 2.4 розділу II Правил ринку.

Інші заперечення суб'єктів розслідування, у тому числі, що стосуються розбіжностей окремих даних щодо їх діяльності на ринку електричної енергії, не спростовують інформацію, на основі якої пропонується прийняти рішення НКРЕКП за результатами розслідування.

З огляду на зазначене та враховуючи те, що функціонування ринку електричної енергії має здійснюватися, зокрема на принципах добросовісної конкуренції, рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії, недискримінаційної участі на ринку електричної енергії, керуючись пунктом 6.2 глави 6 Порядку, за результатами розслідування, проведеного на підставі Постанови № 554, Департамент ліцензійного контролю пропонує прийняти постанову, якою передбачити:

1. Направлення звернення до Антимонопольного комітету України з питань порушення законодавства про захист економічної конкуренції, ознаки яких містяться в діях:

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) та ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» (код ЄДРПОУ 42751799) у частині впливу на формування цін та результати торгів на РДН через наявність домінуючого становища на цьому ринку;

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) та ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ» (код ЄДРПОУ 43257546) у частині антиконкурентної узгодженості дій на РДН;

ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» (код ЄДРПОУ 42751799) та ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС» (код ЄДРПОУ 43334028) у частині антиконкурентної узгодженості дій на внутрішньодобовому ринку;

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) у частині укладення двосторонніх договорів із умовами, якими заборонено та/або обмежено реалізацію електричної енергії на організованих сегментах ринку.

2. Врахувати під час здійснення чергових заходів державного контролю одержану в ході розслідування інформацію щодо порушень законодавства, які не були об'єктами розслідування, зокрема щодо недотримання:

ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» (код ЄДРПОУ 24584661), АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555) та ТОВ «ДТЕК «СХІДНЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942) вимог пункту 10.10 розділу Х Правил ринку, у редакції, яка була чинною в період з 01 січня 2021 року по 10 лютого 2022 року, в частині граничної нижньої межі обов'язкової заявки щодо продажу електричної енергії на РДН;

АТ «ДТЕК ДНПРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00130872) та ТОВ «ДТЕК «СХІДНЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942) вимог пункту 2.4.3 глави 2.4 розділу II Правил ринку щодо обмеження місячного обсягу продажу електричної енергії за двосторонніми договорами між виробниками та іншими учасниками ринку електричної енергії, що входять до складу одного вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання або є афілійованими між собою.

3. Закрити розслідування щодо ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» (код ЄДРПОУ 24584661) та АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555) на підставі результатів проведеного розслідування.

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Я. ЗЕЛЕНЮК



**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про прийняття рішення за результатами розслідування, проведеного на підставі постанови НКРЕКП від 31 травня 2022 року № 554

Відповідно до статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії», пункту 6.2 глави 6 Порядку розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 23 вересня 2020 року № 1760, з урахуванням висновку за результатами розслідування, проведеного на підставі постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 31 травня 2022 року № 554 «Про початок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ», ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ», ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ», ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС», ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО», АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО», та наявних заперечень суб'єктів розслідування, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Звернутися до Антимонопольного комітету України з питань порушень законодавства про захист економічної конкуренції, ознаки яких містяться в діях:

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) та ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» (код ЄДРПОУ 42751799) у частині впливу на формування цін та результати торгів на ринку «на добу наперед» через наявність домінуючого становища на цьому ринку;

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) та ТОВ «ПІВДЕНЬ ЕНЕРГО ЗБУТ» (код ЄДРПОУ 43257546) у частині антиконкурентної узгодженості дій на ринку «на добу наперед»;

ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» (код ЄДРПОУ 42751799) та ТОВ «ТРЕЙДЕНЕРГОРЕСУРС» (код ЄДРПОУ 43334028) у частині антиконкурентної узгодженості дій на внутрішньодобовому ринку;

ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ» (код ЄДРПОУ 41963985) у частині укладення двосторонніх договорів із умовами, якими заборонено та/або обмежено реалізацію електричної енергії на організованих сегментах ринку.

2. Врахувати під час здійснення чергових заходів державного контролю одержану в ході розслідування інформацію щодо порушень законодавства, які не були об'єктами розслідування, зокрема щодо недотримання:

ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» (код ЄДРПОУ 24584661), АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555) та ТОВ «ДТЕК «СХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942) вимог пункту 10.10 розділу X Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), у редакції, яка була чинною в період з 01 січня 2021 року по 10 лютого 2022 року, в частині недотримання граничної нижньої межі обов'язкової заявки щодо продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед»;

АТ «ДТЕК ДНПРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00130872) та ТОВ «ДТЕК «СХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942) вимог пункту 2.4.3 глави 2.4 розділу II Правил ринку щодо обмеження місячного обсягу продажу електричної енергії за двосторонніми договорами між виробниками та іншими учасниками ринку електричної енергії, що входять до складу одного вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання або є афілійованими між собою.

3. Закрити розслідування щодо ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» (код ЄДРПОУ 24584661) та АТ «ДТЕК «ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555) на підставі результатів проведеного розслідування.

4. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський